

Kraków, 23.09.2026 r.

Pan Błażej Kmiciek
Główny Koordynator do spraw Ochrony Zdrowia Psychicznego
Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich

Odpowiedź w sprawie specjalizacji w dziedzinie psychoterapii

Dotyczy pisma GK-GKOZP.7016.2.2026.BK z 7 września 2026 r.

Szanowny Panie Koordynatorze,

dziękuję za pismo z dnia 7 września 2026 r., znak GK-GKOZP.7016.2.2026.BK. Podzielim wyrażone w nim przekonanie o potrzebie ustawowego uregulowania zawodu psychoterapeuty oraz zapewnienia przewidywalnych zasad kształcenia i bezpieczeństwa pacjentów.

Przy ocenie relacji między trzema wskazanymi w piśmie specjalizacjami należy uwzględnić ich odmienną genezę i miejsce w systemie ochrony zdrowia. Psychoterapia uzależnień rozwijała się w ramach odrębnego systemu leczenia i potwierdzania kwalifikacji. Art. 5 ust. 4 ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2024 r. poz. 917) odsyła w zakresie określonych w nim świadczeń do przepisów o przeciwdziałaniu narkomanii oraz o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Specjalizacja w dziedzinie psychoterapii dzieci i młodzieży powstała natomiast jako element rozwoju opieki nad pacjentami w wieku rozwojowym.

W dziedzinie psychoterapii ogólnej od wielu lat funkcjonuje system całościowych szkoleń i certyfikacji prowadzony przez organizacje zawodowe. Od 1 stycznia 2024 r. art. 5 ust. 3 ustawy o ochronie zdrowia psychicznego wprost uwzględnia tę ścieżkę, określając wymagania dotyczące kwalifikacji i prowadzenia psychoterapii w ramach opieki zdrowotnej. Specjalizacja w dziedzinie psychoterapii nie jest zatem jedyną przewidzianą prawem drogą uzyskiwania kwalifikacji.

Specjalizację należy również odróżnić od kompleksowej regulacji zawodu. Ta ostatnia obejmuje nie tylko kształcenie i potwierdzanie kwalifikacji, lecz także zasady wykonywania zawodu, ochronę praw pacjentów i odpowiedzialność zawodową. Samo nieuruchomienie szkolenia specjalizacyjnego nie uchyla dotychczasowych zasad uzyskiwania kwalifikacji w systemie szkoleń i certyfikacji ani udzielania świadczeń przez osoby spełniające obowiązujące wymagania. Odrębną kwestią pozostaje dostępność państwowej ścieżki specjalizacyjnej i przewidywalność jej uruchomienia. Zasadność wyjaśnienia tej kwestii podzielim.

Pytania 1, 2, 6 i 7 dotyczą powiązanych aspektów wstrzymania prac nad specjalizacją. W odpowiedzi rozróżniam swój udział w przygotowaniu programu i przekazywaniu informacji od decyzji należących do Ministerstwa Zdrowia i CMKP.

Ad 1. Informację o niekontynuowaniu prac nad specjalizacją otrzymałem od Ministerstwa Zdrowia. Wstrzymanie prac nad programem potwierdza również publiczna informacja CMKP¹. Nie podejmowałem decyzji w tej sprawie. Psychoterapia nadal pozostaje dziedziną specjalizacji wymienioną w § 2 pkt 20 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 13 czerwca 2017 r. w sprawie specjalizacji w dziedzinach mających zastosowanie w ochronie zdrowia (Dz. U. z 2026 r. poz. 1103). Wstrzymanie prac nad programem nie jest równoznaczne z wykreśleniem tej dziedziny z przepisów.

W przywołanej informacji nie określono terminu wznowienia prac. Wyjaśnienie charakteru prawnego wstrzymania, jego szczegółowej podstawy oraz przewidywanego czasu wymaga stanowiska Ministerstwa Zdrowia.

Ad 2. W opublikowanej informacji CMKP wstrzymanie prac powiązano z trwającymi pracami nad ustawową regulacją zawodu psychoterapeuty. Jest to publicznie przedstawione uzasadnienie Ministerstwa Zdrowia. Pełnych informacji o przesłankach tego rozstrzygnięcia i warunkach dalszego procedowania programu może udzielić resort.

Ad 3. Przyszła ustawa powinna jasno określić relacje między poszczególnymi ścieżkami kształcenia, kwalifikacjami i zasadami wykonywania zawodu psychoterapeuty, w tym zasady uwzględniania kwalifikacji specjalistów psychoterapii dzieci i młodzieży.

Zgodnie z obecnym kierunkiem prac projekt ustawy o zawodzie psychoterapeuty nie obejmuje regulacji zawodu specjalisty psychoterapii uzależnień. Przedstawicielka Ministerstwa Zdrowia potwierdziła ten kierunek podczas posiedzenia Podkomisji stałej do spraw zdrowia psychicznego 18 czerwca 2026 r., wskazując na odmienny zakres działalności tej grupy zawodowej².

Jako Konsultant Krajowy uważam, że konsekwencją odrębności tych zawodów powinno być powołanie odrębnych samorządów zawodowych psychoterapeutów oraz specjalistów psychoterapii uzależnień. Powinny one sprawować pieczę nad należytym wykonywaniem zawodu i realizować zadania w zakresie odpowiedzialności zawodowej. Ich utworzenie jest w mojej ocenie pilne i niezbędne dla zapewnienia bezpieczeństwa pacjentów.

Rozwiązania dotyczące każdej z tych dziedzin powinny powstawać z udziałem właściwej Konsultant Krajowej. W pracach nad regulacją zawodu psychoterapeuty uczestniczę w zakresie moich kompetencji określonych ustawą o konsultantach w ochronie zdrowia.

Ad 4. Obecnie szkolenia specjalizacyjne w dziedzinie psychoterapii dzieci i młodzieży oraz psychoterapii uzależnień są realizowane na podstawie obowiązujących przepisów. Samo wstrzymanie prac nad programem specjalizacji w dziedzinie psychoterapii nie zmienia zasad tych szkoleń ani nie pozbawia ważności już uzyskanych tytułów.

Opowiadam się za ochroną praw nabytych oraz uzasadnionych oczekiwań osób, które rozpoczęły kształcenie zgodnie z prawem. Nie mogę natomiast przesądzić, czy po wejściu w życie przyszłej ustawy wszystkie procedury uzyskiwania tytułu specjalisty pozostaną niezmienione. Będzie to zależało od przyjętych przepisów, w tym rozwiązań przejściowych.

Ad 5. Prace nad regulacją zawodu obejmują również przepisy przejściowe dotyczące osób posiadających kwalifikacje oraz osób w trakcie kształcenia. Powinny one jednoznacznie określać zasady uwzględniania dotychczasowych kwalifikacji i ukończenia rozpoczętych szkoleń, z uwzględnieniem bezpieczeństwa pacjentów oraz ciągłości udzielania świadczeń. Dotyczy to również kwalifikacji specjalistów psychoterapii dzieci i młodzieży. Regulacja zawodu specjalisty psychoterapii uzależnień pozostaje poza zakresem tego projektu. Ostateczny zakres tych rozwiązań będzie wynikał z uchwalonych przepisów.

Ad 6. Program specjalizacji w dziedzinie psychoterapii został opracowany przez powołany w tym celu Zespół Ekspertów, w którego pracach uczestniczyłem jako Konsultant Krajowy. Zgodnie z publiczną informacją CMKP program przekazano Ministerstwu Zdrowia na początku listopada 2025 r.

Opracowanie programu nie oznacza jego formalnego zatwierdzenia ani zakończenia całej procedury. Zgodnie z art. 5 ust. 3 ustawy z dnia 24 lutego 2017 r. o uzyskiwaniu tytułu specjalisty w dziedzinach mających zastosowanie w ochronie zdrowia (Dz. U. z 2025 r. poz. 342) program opracowany przez zespół ekspertów i zredagowany przez CMKP zatwierdza Minister Zdrowia.

Według przywołanej informacji CMKP dalsze prace nad programem zostały wstrzymane. W przypadku wznowienia prac nad programem będę realizował zadania wynikające z pełnionej funkcji Konsultanta Krajowego. Równolegle uczestniczę w pracach nad ustawową regulacją zawodu psychoterapeuty.

Ad 7. Informację o niekontynuowaniu prac nad specjalizacją otrzymałem w korespondencji z Ministerstwem Zdrowia i przekazałem ją CMKP. CMKP poinformowało ponadto publicznie o piśmie Ministerstwa Zdrowia z 10 sierpnia 2026 r. dotyczącym wstrzymania prac nad programem¹. Pełnych informacji o dokumentach wydanych w tej sprawie oraz ich charakterze prawnym mogą udzielić Ministerstwo Zdrowia i CMKP.

Pozostaję w gotowości do współpracy z Biurem Rzecznika Praw Obywatelskich i udzielenia dalszych wyjaśnień dotyczących moich działań oraz informacji pozostających w zakresie mojej wiedzy.

Z poważaniem

dr n. med. Łukasz Müldner-Nieckowski
Konsultant Krajowy w dziedzinie psychoterapii

Podpisano przez/ Signed by:
ŁUKASZ
MULDNER-NIECKOWSKI
Data/ Date: 24.09.2026 00:50
mSzafir

Do wiadomości: Ministerstwo Zdrowia

¹ Informacja CMKP przytoczona w: Anna Borkowska, Specjalizacja z psychoterapii wstrzymana. CMKP nie przeprowadziło naboru, „Polityka Zdrowotna”, 5 września 2026 r.

² Pełny zapis przebiegu posiedzenia Podkomisji stałej do spraw zdrowia psychicznego (nr 25) z 18 czerwca 2026 r., s. 18, wypowiedź Magdaleny Przydatek, zastępcy dyrektora Departamentu Rozwoju Kadr Medycznych MZ.